

עמת (מרכז) 46726-08-24 - אביב בן רוני אשכנזי (עציר) נ' מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ת 46726-08-24 אשכנזי(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 239824/2024

לפני כבוד השופט מאור אבן חן

עורר אביב בן רוני אשכנזי (עציר)
נגד

משיבה מדינת ישראל

החלטה

ערר על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה (כבוד השופט אביב שרון) מיום 14.8.24 במ"ת 10579-07-24 בה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

עובדות כתב האישום בקצרה

כתב האישום מייחס לעורר ריבוי עבירות של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית בצוותא - עבירה לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] תשל"ג - 1973.

עבירות סחר בסמים בצוותא חדא - עבירה לפי סעיפים 13 ו 19א לפקודת הסמים בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין וכן עבירות קשיר לביצוע פשע - עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין.

על פי כתב האישום, העורר ואחיו, קשרו קשר עם אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה, להחזיק בסמים מסוכנים מסוג קנביס בבית ברחוב בר כוכבא 74 בעיר פתח תקווה, אותו שכר אחיו של העורר (להלן: **הבית**). העורר ואחיו השתמשו לצורך מכירת הסמים, בקבוצות שונות בישומונים טלגרם ווואטס אפ, תוך הפעלת שמות משתמש שונים, מסירת מספרי טלפון ליצירת קשר ופירוט הכתובת אליה מבקשים לספק את הסמים. הסמים סופקו בפועל על ידי אחיו של העורר, או על ידי שליחים מטעמם

אשר מסרו את הסמים וקיבלו את התשלום עבורם.

בהתאם לאישום הראשון, ביום 10.6.24 החזיקו העורר ואחיו בבית סוגי סם מסוכן מסוג קנביס במטרה למכור את הסמים ולהפיק מהם רווח. באותו היום, החזיקו סם מסוכן מסוג קנביס במשקל כולל של 38.12 ק"ג מחולק לאריזות וכן 346 מ"ל שמן קנביס מחולק ל-31 בקבוקים. באותו היום יצא העורר מהבית, כשהוא נושא בידיו שקית ובה 647 גרם קנביס מחולק למנות.

אישומים 2-7, מתארים כיצד העורר ואחיו קשרו קשר למכור סמים מסוג קנביס ללקוחות שונים ועשו כן ב-5 הזדמנויות שונות, שהם מוכרים סם במשקל של 10-60 גרם קנביס תמורת 1,800-350 ש"ח.

החלטות בית משפט קמא

ביום 24.7.24 נערך דיון בבית משפט קמא במסגרתו קבע בית המשפט כי קיימות ראיות לכאורה נגד העורר, זאת לאחר שעייין בתיק החקירה ובחן את טענות הצדדים בכתב ובעל פה.

לאחר שקבע בית המשפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של העורר וקיימת עילת מעצר של מסוכנות המועצמת נוכח עברו הפלילי אשר חלקו רלוונטי, ונוכח העובדה שתלוי ועומד נגדו מאסר מותנה בר הפעלה, החליט בית המשפט קמא לפנות אל שירות המבחן כדי שזה יכין תסקיר מעצר בעניינו של העורר, במטרה לבחון האם יש מקום ליתן אמון במשיב והאם קיימת חלופת מעצר מתאימה.

ביום 11.8.24 התקבל תסקיר של שירות המבחן, אשר לא המליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר או השמתו במעצר באיזוק אלקטרוני.

תסקיר שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן התייחס לכך שהעורר החל מגיל 17 לצרוך סמים באופן מזדמן ובנסיבות חברתיות. העורר מסר לשירות המבחן כי לא גויס לצה"ל עקב מעורבותו בפלילים. כמו כן מסר העורר לשירות המבחן כי לעיתים הוא צורך קנביס מעבר למינון הקבוע לו ברישיון, אך שלל התמכרות.

בהתייחס להתנהלות אשר הובילה למעצרו הנוכחי, ייחס אותה העורר לרצונו לסייע לאחיו בהסדר חובותיו הכספיים לגורמים שוליים, כאשר לתפיסתו פעל מחוסר ברירה ולא יכול היה לפעול אחרת.

העורר תיאר קשר קרוב עם אחיו (נאשם 1 בתיק העיקרי) והסתרת התנהלותם מבני משפחתם האחרים ומבת זוגו.

שירות המבחן התרשם כי העורר מוסר מידע באופן מגמתי, סותר וחלקי, מתקשה לבחון את מצבו באופן מעמיק וביקורתי ונוטה לייחס את התנהלותו עוברת החוק ובחירותיו השוליות החוזרות, לגורמים חיצוניים אשר לכאורה אינם בשליטתו.

באשר להערכת הסיכון שירות המבחן ציין כי עולה התנהלות בדפוסים מניפולטיביים של העורר כלפי הקרובים אליו וגם כלפי גורמי טיפול וכן דפוסי חשיבה שוליים מופנמים, כשהעורר מתקשה להעמיק ולהתבונן בקשייו ושולל נזקקות לטיפול כלשהי. עוד בולט כי סנקציות עונשיות שהוטלו עליו אף לאחרונה, לא היוו הרתעה מספקת עבור העורר וגם כעת שירות המבחן לא התרשם כי העורר מבטא מצוקה מאורך חייו. על רקע דברים אלה, שירות המבחן מעריך כי קיים סיכון להמשך התנהלות עבריינית מצדו של העורר, בעיקר בתחום הסמים.

שירות המבחן בחן את המפקחים אשר הוצעו בעניינו של העורר וקבע כי כלל המפקחים אינם מתאימים לתפקיד הפיקוח:

שירות המבחן התרשם שהורי העורר מתקשים להתייחס ולהעמיק בקשייו ובגורמי הסיכון במצבו וניכר שהם אינם מעורבים בפרטי חייו ואינם מהווים גורמי סמכות עבורו. בנוסף עלתה גם נטייתם של הורי העורר להפחית ממשמעות התנהלותו העבריינית החוזרת ובהתאם את הסיכון במצבו. לפיכך, השירות מצא שאינם מתאימים לתפקיד הפיקוח. לעניין גיסתה של האם וסבו של העורר, התרשם השירות כי השניים אינם מעורבים כלל בחיי העורר, מודעותם למיחס לו ולמעורבותו הפלילית ולגורמי הסיכון במצבו נמוכה. השניים מסרו שהעורר יישמע להם כשהם סומכים עליו ושוללים אפשרות להתנהגות פורצת גבולות, אך לא יכלו להסביר עמדתם זו. משכך, מצא שירות המבחן כי הם אינם מתאימים לפקח על העורר.

לגבי בת הזוג של העורר, אשר עובדת כקלינאית תקשורת, זו תיארה מערכת יחסים זוגית בלתי יציבה במשך 3 שנים וניתוק הקשר עם העורר בחודשים שקדמו למעצרו. עלתה גם מודעות מצומצמת לעברו הפלילי והסתרת עברו ודבר מעצרו ממשפחתה. שירות המבחן התרשם אומנם מאישה שומרת חוק ומתפקדת, אך ניכר שהיא תופסת את העורר באופן אידיולי וחיובי, מתקשה להתייחס לדפוסי התנהגות שוליים ובעייתיים ולאפשרות קיומם של קשרים שוליים בעבר וכיום, באופן שאינו מותאם להתנהלותו העבריינית החוזרת ולרקע למעצרו הנוכחי. על כן, שירות המבחן לא מצא אותה כמתאימה לפקח על העורר.

לסיכום, נוכח הסיכון במצבו של העורר וחוסר התאמת החלופה המוצעת לצמצום הסיכון, שירות המבחן לא המליץ לשחרר את העורר מבית המעצר. שירות המבחן אף שלל אפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני, אפשרות שממילא אמורה להיות מגובה בחלופה אנושית.

בדיון שנערך בפני בית משפט קמא ביום 14.8.24 ביקש בא כח העורר מבית המשפט להפנות את

העורר לתסקיר משלים.

בית המשפט קמא קבע כי נוכח ריבוי העבירות, חומרתן, כמויות הסמים, מספר ההזדמנויות של סחר בסמים, העובדה כי העבירות בוצעו לצורך כלכלי, עברו הפלילי של העורר הכולל ארבע הרשעות קודמות, שתיים מהן מתחום הסמים, כשתלוי ועומד נגד העורר עונש מאסר על תנאי למשך 5 חודשים שהוא חב הפעלה, התסקיר השלילי, היעדר המלצה לשחרור ופסילת המפקחים - אין מקום להזמין תסקיר משלים והורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

טענות העורר

לאחר ששמע את הערות בית המשפט בעניין, הסכים בא כח העורר לזנוח טענותיו בערר באשר לשאלת קיומן של ראיות לכאורה בתיק והסכים כי שאלות אלה ראוי שיבחנו במסגרת התיק העיקרי.

העורר מיקד את טענותיו בכך שבית משפט קמא לא מיצה את הדיון בשאלת חלופת המעצר, נוכח העובדה שבית משפט סירב להתרשם ישירות מהמפקחים אשר נפסלו על ידי שירות המבחן וכן סירב לשלוח את העורר לתסקיר משלים בניסיון למצוא בכל זאת חלופת מעצר מתאימה.

לטענת בא כח העורר, שגה בית משפט קמא שעה שנתן משקל יתר לתסקיר שירות המבחן ובניגוד לפסיקת בית המשפט העליון בחר שלא להתרשם באופן ישיר מהמפקחים המוצעים. בנוסף, טען בא כח העורר כי ביהמ"ש אינו כבול להמלצת שירות המבחן שנועדה לסייע לבית המשפט בקבלת ההחלטה. כמו כן טען בא כח העורר כי עולה השאלה מדוע מלכתחילה הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר בעניינו של העורר, אילו סבר כי העורר אינו זכאי לאמון.

עוד טען בא כח העורר כי שגה בית משפט קמא שעה שלא קיבל את בקשתו לשלוח את העורר לתסקיר משלים אשר יבחן חלופות נוספות, באופן דומה להחלטה שניתנה בעניינו של אחיו על ידי מותב אחר (נאשם 1 בתיק העיקרי).

באשר לתסקיר שירות המבחן טען בא כח העורר כי שגה שירות המבחן כאשר התייחס לחוסר רצונו של העורר לשתף פעולה בבעיית סמים, שכן לעורר רישיון לשימוש בקנביס רפואי, ועל כן אין מקום לתת לעניין זה משקל בהחלטה בדבר שחרורו למעצר בית ולמסוכנות הנובעת מכך.

באשר לנושא ההסתרה שעלה בתסקיר שירות המבחן, טען בא כח העורר כי ההסתרה היא דבר מובנה בביצוע העבירה ולכן לא ניתן לתת משקל להסתרת ביצוע המעשים על ידי העורר מפני קרובי משפחתו - המפקחים אשר הוצעו.

טענות המשיבה

באת כח המשיבה טענה כי בית המשפט קמא שלח את העורר לשירות המבחן על מנת שהתסקיר יהווה כלי עזר שייתן תשובות לשתי שאלות: מה מידת הסיכון שנשקף מהעורר הספציפי בתיק הזה והאם ניתן לתת בו אמון, ששחרור לחלופה ייתן מענה למסוכנות הזאת. שירות המבחן התרשם התרשמות שלילית מאוד מהעורר עצמו. לדברי באת כח המשיבה, שירות המבחן לא קבע שלא ניתן לתת אמון בעורר בגלל שהוא משתמש בקנאביס מעבר למה שנרשם לו במרשם, אלא עקב שורה של מאפיינים שעולים מהעורר עצמו, לרבות עברו הקודם, חוסר הפנמתו את הבעייתיות שבמעשיו וההסתרה מבני המשפחה.

באשר לטענת העורר לעניין משמעות ההסתרה מבני המשפחה - המפקחים המוצעים - טענה באת כח המשיבה כי יש לזכור שהעורר הורשע בעבר ולא פעם אחת, גם בעבירות של סמים ולכן, ניתן לצפות שיהיה חשד כלשהו על ידי בני המשפחה.

עוד טענה באת כח המשיבה כי העורר בעל עבר פלילי רלוונטי, הוא הורשע בעבר ואף ריצה מאסר בדרך של עבודות שירות. בנוסף, ציינה באת כח המשיבה כי גם מאסרים על תנאי לא הרגיעו את העורר, כבר הופעל כנגדו מאסר על תנאי אחד וגם העבירה הנוכחית נעברה שעה שיש נגדו מאסר על תנאי. כמו כן יש לעורר הרשעה בעבירה של ניסיון בריחה ממעצר, בעת שהוא נעצר בתיק אחר, הוא ניסה לברוח מהחלון מהשוטרים שבאו לעצור אותו.

לעניין האח (נאשם מס' 1 שהופנה לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר משלים), ציינה באת כח המשיבה כי המשיבה התנגדה למהלך זה, והיא איננה סבורה שזו טעות שצריכה לחזור על עצמה עם העורר.

לסיכום ציינה באת כח המשיבה כי בעברות סמים ברירת המחדל היא מעצר עד תום ההליכים אלא אם העורר עומד בנטל להוכיח שניתן לתת בו אמון ושחרורו לא יסכן את הציבור. במקרה זה העורר לא עמד בנטל ולכן החלטת בית המשפט קמא היא נכונה ואין מקום להתערב בה.

דין והכרעה

לאחר שבחנתי את נימוקי הערר, נתתי דעתי לטענות הצדדים בדיון שהתקיים בפניי, ועיינתי בהחלטות בית משפט קמא בעניין העורר - באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות. החלטת בית המשפט קמא נכונה ומנומקת כדבעי וניתנה לאחר שקילת כל השיקולים הרלוונטיים, אינני מוצא כל צידוק להתערב בה.

סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) קובע חזקת מסוכנות סטוטורית בגין עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים, למעט עבירות

שימוש עצמי בסם.

סעיף 22ב(ב)(1) לחוק המעצרים קובע כי אין להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני של מי שנאשם בעבירה מהעבירות המנויות בסעיף 21(א)(1)(ג) האמור, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו. בענייננו, מיוחסות למשיב ריבוי עבירות של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, עבירות סחר בסמים וכן קשירת קשר לביצוע פשע. בנסיבות אלה, הנטל להפריך את חזקת המסוכנות רובץ על כתפיו של העורר. ראו לדוגמה: בש"פ 6789/21 מדינת ישראל נ' ארטיום קונסטנטין שצ'רבקוב (נבו, 17.10.2021); בש"פ 6115/19 מדינת ישראל נ' שלומי בן אבו (נבו, 24.9.2019). לא מצאתי כי עלה בידי העורר להפריך את חזקת המסוכנות כלל ועיקר. לעורר עבר פלילי רלוונטי, הכולל ארבע הרשעות קודמות ובהן שתי הרשעות בתחום הסמים (החזקה שלא לצריכה עצמית). בהרשעתו האחרונה אף הופעל מאסר על תנאי אשר היה תלוי ועומד נגדו וגם כעת תלוי ועומד כנגדו מאסר על תנאי בר הפעלה למשך חמישה חודשים (ת"פ 22867-05-21). כל אלה לא מנעו מהעורר לשוב ולבצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, דבר המעיד על המסוכנות הברורה הנשקפת ממנו ועל כך שלא ניתן לתת בו אמון.

אף מתסקיר שירות המבחן עולה כי מדובר באדם המתנהל בדפוסים מניפולטיביים כלפי הקרובים אליו וגם כלפי גורמי טיפול. בנוסף ציין שירות המבחן כי סנקציות עונשיות שהוטלו על העורר אף לאחרונה לא היוו הרתעה מספקת עבורו. שירות המבחן לא התרשם כי העורר מבטא מצוקה מאורח חייו, אף לא בימים אלה. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להמשך התנהלות עבריינית מצדו של העורר, בעיקר בתחום הסמים ולכן לא המליץ לשחררו לחלופת מעצר ואף לא המליץ להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני.

אכן מקובלת עלי טענת העורר כי בית המשפט איננו כבול להמלצת שירות המבחן, יחד עם זאת הרי שסטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג, מקום בו קיימים טעמים כבדי משקל לכך. תסקיר שירות המבחן הינו כלי עזר מקצועי, אשר יש ליתן משקל ראוי להערכותיו. ראו, מיני רבים: בש"פ 5032/19 מדינת ישראל נ' ג'בארין (נבו, 6.8.2019); בש"פ 6277/16 מדינת ישראל נ' ששון, פסקה 21 וההפניות שם (נבו, 12.9.2016); בש"פ 3668/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (נבו, 18.5.2023); בש"פ 5004/21 מדינת ישראל נ' אבו עמרה (נבו, 5.8.2021). במקרה שלפנינו לא ניתן לקבוע כי קיימים אותם טעמים כבדי משקל המצדיקים סטייה מהמלצתו הברורה של שירות המבחן שלא להורות על שחרורו של העורר.

באשר לטענה כי היה על בית המשפט לבחון בעצמו את המפקחים, או למצער לשלוח את העורר לתסקיר משלים, אכן יתכן שבמקרים המתאימים התרשמות עצמאית של בית המשפט מהמפקחים עשויה להוביל למסקנה שונה מן המסקנה אליה הגיע שירות המבחן. יחד עם זאת, במקרה שלפנינו המלצת שירות המבחן שלא לשחרר את העורר לחלופה, איננה מבוססת אך ורק על פסילת המפקחים המוצעים (אשר נבחנו על ידי שירות המבחן ונפסלו) אלא בראש ובראשונה על ההתרשמות השלילית מהעורר עצמו, זאת על רקע התייחסות העורר לעבירות המיוחסות לו, התייחסות העורר לסביבתו הקרובה, עברו הפלילי המכביד, העובדה שהסנקציות העונשיות שהוטלו עליו לרבות מאסר על תנאי התלוי ועומד נגדו לא הרתיעו אותו ועל רמת הסיכון הנשקפת ממנו. בנסיבות אלה מקובלת עלי

החלטת בית המשפט קמא שלא לבחון את המפקחים באופן ישיר ולא לשלוח את העורר לתסקיר משלים.

לסיכום, אני סבור כי נוכח היקף ואופי העבירות המיוחסות לעורר; העובדה כי העבירות נעברו ממניע כלכלי תוך יצירת מנגנון של מכירה והפצת סמים באמצעות יישומונים שונים תחת שמות משתמש בדויים; עברו הפלילי המכביד של העורר הכולל ארבע הרשעות קודמות שתיים מהן בתחום הסמים; העובדה כי תלוי ועומד נגד העורר מאסר על תנאי לתקופה של חמישה חודשים והדבר לא הרתיע את העורר מלשוב ולבצע עבירות דומות; ונוכח עמדת שירות המבחן לפיה אין מקום לשחרר את העורר לחלופת מעצר ואף לא להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני, לא מצאתי שנפלה שגגה בהחלטת בית משפט קמא להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ה אב תשפ"ד, 29 אוגוסט 2024,
בנוכחות הצדדים.